

หัวข้อวิจัย	การศึกษาเนื้อหาการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน
ผู้ดำเนินการวิจัย	นายณพพร แพทย์รัตน์
ที่ปรึกษา	ดร.ขวัญนภา สุขคร และ ดร.ไพฑูรย์ อินตะชนัน
หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง
ปีการศึกษา	2554

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนกับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ และ เพื่อนำเสนอเนื้อหาของข้อมูลสำหรับการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) งบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน (2) ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน และแม่ฮ่องสอน และ (3) นักวิชาการ บุคลากรสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน บุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น บุคลากรของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และผู้บริหารของเทศบาลตำบล โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธีคือ (1) การวิเคราะห์เอกสารหลักฐาน ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 24 งบ และหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ (2) แบบสอบถามความคิดเห็นประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 400 ชุด และ (3) การสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย นักวิชาการ บุคลากรสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน บุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น บุคลากรของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังและผู้บริหารของเทศบาลตำบล จำนวน 15 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Miles and Huberman และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนมีการปฏิบัติในแนวทางเดียวกันกับหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐจำนวน 7 รายการ ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลังจังหวัด ลูกหนี้เงินยืม เงินลงทุน สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ที่ดิน เจ้าหนี้ และ เงินรับฝาก ปฏิบัติบางส่วน จำนวน 4 รายการ ได้แก่ ลูกหนี้ภาษีของแผ่นดินและรายได้ค้างรับ อาคาร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่

หมุนเวียน และไม่ได้ปฏิบัติ จำนวน 2 รายการ ได้แก่ นโยบายการบัญชีที่สำคัญและสินทรัพย์
โครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนั้นมีรายการจำนวน 6 รายการ ที่เทศบาลตำบลไม่สามารถปฏิบัติตาม
แนวทางของหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐได้ เนื่องจากไม่มีลักษณะการ
ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับรายการบัญชีดังกล่าว ได้แก่ เงินให้กู้ สินค้าคงเหลือ รายได้แผ่นดินนำส่ง
คลังล่วงหน้า ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า สินทรัพย์ไม่มีตัวตน และรายได้รับล่วงหน้า

2. การนำเสนอเนื้อหาของข้อมูลสำหรับการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดง
ฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนที่ต้องเปิดเผยเพิ่มเติม มีดังนี้ (1) การให้
คำนิยามและคำอธิบายรายการบัญชี (2) จัดทำบทวิเคราะห์โดยแสดงถึงประสิทธิภาพการใช้จ่าย
เงินกับผลการดำเนินงาน (3) แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของโครงการที่เป็นนโยบายที่
สำคัญของรัฐบาลโดยเฉพาะโครงการที่มีแหล่งงบประมาณมาจากการกู้ยืมเงิน (4) แสดงข้อมูล
แหล่งที่มาและแหล่งใช้ไปของเงินงบประมาณ (5) จัดทำนโยบายวิธีการและเปิดเผยรายการ
เกี่ยวกับการคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ (6) แสดงข้อมูลทั้งในรูปแบบของการบัญชีการเงินและ
การบัญชีบริหาร (7) เปิดเผยข้อมูลภาวะผูกพันของเงินฝากธนาคาร และ(8) หลักเกณฑ์และ
นโยบายบัญชีในการจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน โดยที่การเปิดเผยข้อมูลต้องคำนึงถึงความ
ต้องการผู้ใช้งบการเงินและแสดงถึงประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณด้านการให้บริการแก่
ประชาชนและสังคม ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดทำงบแสดงฐานะการเงินเพิ่มเติม ประกอบด้วย
(1) จัดทำงบการเงินเป็นรายไตรมาส (2) จัดทำแผนการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นรายไตรมาส
(3) ปฏิบัติตามหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ และ(4) การเตรียมพร้อมสำหรับ
การปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติการเงินการคลัง